

13.6.2014

Paikantajassa paikannettiin työ- ja opiskelupaikkoja nuorille ammattilaisille

kuva Paikantaja-projektilta

Hyrian ESR-rahoitteisessa Paikantaja-projektissa saatettiin yhteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita alle 25-vuotiaita nuoria ja työnantajia. Projektin tavoite oli tarjota tukea sellaisille "tavallisille nuorille", jotka olivat hoitaneet asiansa ja käyneet koulunsa loppuun ja auttaa ammattiin valmistuneita nuoria löytämään ensimmäinen työpaikka. Paikantaja tarjosi nuorille konkreettisia neuvoja työllistymisen tueksi, lisäsi työelämässä tarvittavia taitoja ja laajensi näkemystä mahdollisista työpaikoista. Lisäksi projektin toimenpiteitä olivat sijoittumiskysely kaikille Hyriasta vuosina 2010-2012 ammattiin valmistuneille sekä projektin havaintojen siirtäminen osaksi Hyrian ammatillista opetusta.

Paikantajaan osallistui yhteensä 688 henkilöä. Projekti toteutettiin ajalla 1.8.2010-31.1.2014, ja sitä rahoittivat Hämeen ELY-keskuksen lisäksi Riihimäen, Hausjärven ja Hyvinkään kunnat.

Paikantajalle oli projektin hakuvaiheessa tarvetta, sillä vuonna 2010 Hyvinkään-Riihimäen talousalueella oli työttömänä parisensataa ammattikoulutettua alle 25-vuotiasta nuorta. Tähän olivat havahtuneet myös alueen molemmat TE-toimistot Riihimäellä ja Hyvinkäällä, ja tilaus projektin käynnistämiseen tulikin Hyrialle juuri TE-toimistoilta.

Paikantaja-ryhmiä toteutettiin vuosina 2010-2012 yhteensä 9 kpl ja niihin osallistui 153 nuorta. Opiskelijat olivat alle 25-vuotiaita ammatillisen perustutkinnon suorittaneita nuoria, joiden kotikunta oli Riihimäki, Hyvinkää tai Hausjärvi. Osallistujavalinnat tehtiin yhteistyössä Riihimäen ja Pohjois-Uudenmaan / Hyvinkään TE-toimistojen kanssa.

Valtaosalla ammattiin valmistuneista nuorista on edelleen konservatiiviset unelmat: työpaikka ja perhe. Vastavalmistuneet nuoret haluavat töihin, joko omalle tai jollekin toiselle alalle. Toinen, melko suuri ryhmä vasta valmistuneissa on jatko-opintoihin tähtäävät. Projektiin osallistuneista 86 % työllistyi tai siirtyi opiskelemaan. 4 %:lle nuorista seuraava askel oli ase- tai siviilipalvelus tai vanhempainvapaa. Työttömäksi kirjatuiista nuorista nuorten pajalle tai työvoiman palvelukeskukseen ohjattiin ensisijaisesti sellaisia nuoria, joille se syystä tai toisesta sillä hetkellä oli tarpeen.

Paikantajan kokemusten mukaan nuorten ohjauksen kriittiset tekijät ovat aika ja luottamus. Ohjattavan luottamus ohjaajaan on ohjauksen onnistumisen välttämätön edellytys. Luottamuksen syntyminen vaatii aikaa. Samoin nuoren oman ajatusprosessin kypsyminen tarvitsee aikaa. Keskeistä on myös avata ja hahmotella erilaisia vaihtoehtoja, joita nuorella useinkaan ei ole valmiina mielessään. Paikantajassa korostettiin ratkaisukeskeisyyttä, ohjauksellisuutta ja toiminnallisuutta. Ohjattavat nuoret ovat oman elämänsä parhaita asian tuntijoita, joten kouluttajien tehtävä on tarjota nuorille välineitä oman elämänsä suuntaamiseen.

Kaikille nuorille, jotka olivat aktiivisesti Paikantaja-prosessissa mukana, pystyttiin tekemään mielekäs ja tavoitteellinen suunnitelma, polku, jossa oli kartoitettu useimmiten useampia tulevaisuuden vaihtoehtoja. Nämä suunnitelmat syntyivät nuorten oman ajattelun tuloksena. Välittömän, työllistymisestä tai opiskelusta syntyneen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisäksi Paikantajan ohjausprosessin tärkeä tulos oli myös se, että TE-toimistot saivat jokaisesta osallistuvasta nuoresta tietoa, joka auttoi nuoren palvelutarpeen ja jatkosuunnitelman määrittelyssä.

13.6.2014

Työnantajalle Paikantaja oli rekrytointimahdollisuus. Paikantaja-nuoret olivat kaikki ammatillisen koulutuksen suorittaneita, pääsääntöisesti ensimmäistä työpaikkaansa etsiviä nuoria ammattilaisia. Ottamalla Paikantaja-nuoren työssäoppimaan tai palkkaamalla Paikantaja-nuoren työnantaja sai tuoretta ammatillista osaamista ja motivoituneen työpanoksen. Työnantaja puolestaan antoi joka tapauksessa nuorelle työntekijälle arvokasta työkokemusta ja auttoi häntä työuran alkutaipaleella.

Paikantaja-projektissa toteutetun sijoittumiskyselyn tulokset kulkivat pääsääntöisesti käsi kädessä TE-toimistojen raportoimien työttömyystilastojen ja esimerkiksi alakohtaisen työttömyystilanteen kanssa. Aloja, joilla työttömiä oli erityisen paljon (yli 15 %), olivat catering-ala, kone- ja metalliala, maatalousala / eläintenhoitaja, rakennusala, talotekniikka-ala, tietojenkäsittelyala / datanomi sekä vaatetusala.

Kaikkina kyselyn vuosina Hyriasta valmistuneista hiukan yli 10 % on työttömänä noin vuoden kuluttua valmistumisesta. Lukumääräisesti tämä tarkoittaa sitä, että vuosittain keväällä ammattiin valmistuvista noin 60 nuorta - tai 1-2 nuorta jokaisesta valmistuvasta ryhmästä – on työttömänä vuoden kuluttua valmistumisesta. Selkeä havainto on myös se, että vuoden kuluttua valmistumisesta suuri osa pojista on suorittamassa asepalvelusta. Armeijasta kotiutuminen on selkeästi nuorten miesten elämässä nivelvaihe, johon Paikantajan tyyppistä ohjausta olisi perusteltua suunnata. Ilmiö näkyi myös Paikantaja-ryhmien osallistujajoukossa, armeijasta palaavia poikia oli Paikantaja-ryhmissä paljon. Opiskelun aikaisen työssäoppimisen merkitys näkyi puolestaan työssä olevien vastauksissa. Kaksi suurinta työllistymisen väylää olivat työssäoppiminen ja omat suhteet. Työssäoppimispaikkaan ilmoitti työllistyneensä 29 % työssä olevista.

Kolmantena toimenpiteenä projektissa kehitettiin uusia toimintatapoja "opintojen päättämisen nivelvaiheeseen" helpottamaan opiskelijoiden työmarkkinoille siirtymistä. Tavoitteena oli projektin siirtyminen käytännöiksi oppilaitoksen perustoimintaan siten, että valmistuvien opiskelijoiden työllistymiseen kiinnitetään huomiota viimeistään toisesta opiskeluvuodesta lähtien.

Nuorisotakuun vaikuttava toteuttaminen edellyttää, että ammatillisen koulutuksen järjestäjä kiinnittää omalta osaltaan huomiota opiskelijoiden valmistumisen jälkeiseen kiinnittymiseen työelämään. Paikantajassa on luotu käytänteitä sille, miten työssäoppimista voidaan hyödyntää opiskelijoiden työllistymisen tukena. TE-organisaation ja valmentavan organisaation yhteistyössä myös uusien valmennustuotteiden avulla voidaan haluttaessa luoda palveluprosessi tai palveluyhdistelmä, jossa yhdistyvät henkilökohtainen ohjaus ja ryhmämuotoisesti hankittavat työnhaun valmiudet.

Projektissa havaittiin, että työnantajilla on sekä halua että myös piilevää tarvetta palkata nuoria, mutta tarvitaan jokin toimija tai foorumi, jolla nuori ja työnantaja voivat kohdata ja tutustua toisiinsa. Jatkossa on tarpeen yhdistää opiskelijan, työnantajan ja oppilaitoksen tarpeet ja käyttää työssäoppimista välineenä, jonka avulla yhdistetään pedagogiset tavoitteet, opiskelijan ammatilliset ja uratavoitteet sekä madalletaan yritysten kynnystä toimia työssäoppimispaikkana ja tulevaisuuden työnantajana ammattiin valmistuneelle nuorelle. Tässä voidaan hyödyntää Paikantaja-hankkeessa saatuja kokemuksia sekä opiskelijoilta ja työnantajilta saatua palautetta siitä, mitkä ovat ammatillisen peruskoulutuksen suorittaneiden työllistymisen reunaehdot ja minkälaisia työelämävalmiuksia nuorille tulisi jo opintojen aikana tarjota.

Lisätiedot:

Hyria koulutus Oy

projektipäällikkö Ulla Lilja, email ulla.lilja@hyria.fi, p. 050 4121111

kouluttaja Heidi Heikkinen, email heidi.heikkinen@hyria.fi p. 045 77311395

